

Nr 30.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Förenta Nationerna m. m.

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tredje huvudtiteln (punkt 17) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Förenta Nationerna för budgetåret 1947/48 beräkna ett förslagsanslag av 2 350 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 29, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för den 24 januari 1947, föreslagit riksdagen att

dels till Förenta Nationerna å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under tredje huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor;

dels till Förenta Nationernas rörelsefond å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under fonden för förslag till statsverket anvisa ett investeringsanslag av 1 695 000 kronor;

dels ock till Förenta Nationerna å riksstaten för budgetåret 1947/48 under tredje huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 325 000 kronor.

Vid den till New York förlagda andra delen av Förenta Nationernas generalförsamlings första möte i oktober—december 1946 antog generalförsamlingen såväl en definitiv budget för år 1946 som budget för år 1947. Den förra slutar på ett belopp av 19 390 000 dollars och den senare på 27 740 000 dollars.

Den definitiva budgeten för år 1946 ersätter den provisoriska budget för året, som antogs under den i London i januari—februari 1946 avhållna första delen av generalförsamlingens första möte. Den provisoriska budgeten har temporärt finansierats från den rörelsefond på 25 miljoner dollars, som samtidigt bildades genom bidrag från medlemsstaterna enligt en provisorisk fördelningskala.

Rörelsefonden kommer att erfordras även fortsättningsvis, dels när medlemsstaternas bidrag till löpande års utgifter i de flesta fall icke komma att inflyta förrän en del av året förflutit, dels för mötande av oförutsedda utgifter. Under andra delen av generalförsamlingens första möte beslöts att för år 1947 begränsa rörelsefonden till ett belopp av 20 miljoner dollars. Till detta skola samtliga medlemsstater bidraga, men organisationens ursprungliga medlemmar, vilka redan år 1946 bidragit till fonden, få på sina bidrag till såväl fond som budget avräkna vad de då erlagt. Under år 1946 nytillträdande medlemmar, såsom Sverige, ha att kontant inbetala sina bidrag.

Storleken av medlemsstaternas bidrag till organisationens budget och rörelsefond fastställs av generalförsamlingen genom beslut med $\frac{2}{3}$ majoritet efter förslag av en särskild bidragskommitté bestående av tio medlemmar valda för en tid av tre år. Till grund för bidragskommitténs förslag om fördelning av medlemsstaternas bidrag har lagts kommitténs bedömning av ländernas relativa betalningsförmåga. Denna har uppskattats efter staternas respektive nationalinkomster åren 1938—1940, vilka emellertid av kommittén »vägts» med hänsyn till skillnad i nationalinkomst per capita mellan olika länder, så att en låg nationalinkomst per capita medfört en sänkning och en hög per capita-inkomst medfört en ökning av vederbörande lands uppskattade betalningsförmåga. Vidare har kommittén tagit hänsyn *dels* till å ena sidan försämringen av de ekonomiska förhållandena i vissa länder på grund av det andra världskriget och å den andra den sedan år 1940 ökade produktionskapaciteten i vissa icke krigshärjade länder, *dels* till ländernas olika förmåga att anskaffa främmande valuta.

Med tillämnande av dessa grunder fastställdes Sveriges bidragsskyldighet i vad avser 1947 års budget och rörelsefonden till 2,35 % av de totala beloppen.

Sveriges bidrag kommer därmed att bli det åttonde i storlek, närmast efter Canadas (3,20 %) och följt av Australiens (1,97 %), Argentinas (1,85 %) och Brasiliens (likaledes 1,85 %). Beträffande övriga medlemsstaters bidrag må här blott nämnas, att de låga tal, som fastställts för exempelvis Norge (0,50 %), Danmark (0,79 %), Belgien (1,35 %) och Nederländerna (1,40 %), uppenbarligen i hög grad betingats av hänsyn till krigets och ockupationens återverkningar på den ekonomiska utvecklingen i dessa länder.

Vad angår Sveriges bidrag till budgeten för år 1946, det år under vilket Sverige vunnit inträde i Förenta Nationerna, har tillämpats en i samband med fastställandet av medlemsstaternas bidrag beslutad regel, att nytillträdande medlem skall bidra till inträdesårets budget med minst en tredjedel av helt årsbidrag beräknat efter vederbörande lands bidragsprocent för följande år, således för Sveriges del 2,35 %.

Departementschefen har framhållit, att den svenska delegationen till generalförsamlingens möte i New York vid utskottsbehandlingen av denna fråga utan att ställa något yrkande anmälde tvivelsmål, huruvida nyssnämnda regel komme att leda till rimliga och rättvisa resultat. Från bidragskommitténs sida hade hänvisats till att nya medlemmar merendels kunde beräknas komma att delta i större delen av generalförsamlingens ordinarie möte under inträdesåret och att därför organisationens kostnader för desamma icke vore proportionella med tiden utan högre än vad ett proportionellt beräkningsätt skulle leda till.

Medlemsstaternas bidrag till de bägge årsbudgeterna behöva emellertid icke fullt uppgå till de nämnda beloppen av 19 390 000 dollars för år 1946 och 27 740 000 för år 1947. Dels beräknar generalsekreteraren genom inkomster av bl. a. räntor och vissa försäljningar såsom av publikationer etc.

en uppskattad inkomst för de bägge åren av respektive 160 000 och 133 621,64 dollars. Dels tillkommer i vad avser 1947 års budget, att de under år 1946 nytillträdande medlemmarna Afganistans, Islands och Sveriges bidrag för år 1946, vilka icke erfordras för täckande av sistnämnda års budget, kunna föras som en extra inkomst på 1947 års budget. (Även Siam har under det gångna året vunnit inträde i organisationen men så sent att dess bidrag ännu icke fastställts.) Dessa bidrag uppgå tillsammans till 156 378,36 dollars, vilket innebär, att sammanlagda inkomstsommen för år 1947 beräknas uppgå till 290 000 dollars. Det belopp som återstår att fördela på medlemmarna uppgår således för år 1946 till ett beräknat belopp av 19 230 000 dollars och för år 1947 till ett beräknat belopp av 27 450 000 dollars.

Departementschefen har framhållit, att bidragen till Förenta Nationernas budget för år 1946 samt till organisationens rörelsefond skulle inbetalas snarast möjligt. Med anledning härav syntes medel för gäldande av dessa bidrag få äskas under tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår. Medelsbehovet för täckande av Sveriges bidrag till 1947 års budget skulle gäldas under loppet av innevarande år.

Enligt anförda beräkningsgrunder skulle Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1946 utgå med $\frac{1}{3}$ av 2,35 % av 19 230 000 dollars eller 150 628,59 dollars.

Sveriges bidrag till rörelsefonden skulle utgå med 2,35 % av 20 000 000 dollars eller 470 000 dollars. Bidraget till rörelsefonden vore att betrakta som en deposition. Medlemsstaternas bidrag krediterades dem i Förenta Nationernas böcker och tillhörde dem som en bunden och icke räntebärande tillgång. Medel för bestridande av Sveriges bidrag till fonden syntes därför böra begäras som investeringsanslag.

Slutligen skulle Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1947 utgå med 2,35 % av 27 450 000 dollars eller 645 075 dollars.

För täckande av dessa tre bidrag har departementschefen med tillämpning av gällande växelkurs beräknat respektive 545 000 kronor, 1 695 000 kronor och 2 325 000 kronor.

Då de av Kungl. Maj:t äskade anslagen till bidrag till Förenta Nationernas budget och rörelsefond beräknats i överensstämmelse med ett av generalför-samlingen i vederbörlig ordning fattat beslut, får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må

a) till *Förenta Nationerna* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under tredje huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor;

b) till *Förenta Nationernas rörelsefond* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1946/47 under fonden för förslag till statsverket anvisa ett investeringsanslag av 1 695 000 kronor;

c) till *Förenta Nationerna* å riksstaten för budgetåret 1947/48 under tredje huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 2 325 000 kronor.

Stockholm den 25 februari 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Gillström, von Heland, Berling, Wetter och Lundgren; samt

från andra kammaren: herrar Törnkvist, Skoglund i Doverstorp, Eriksson i Stockholm, Svensson i Grönvik, Falla, Mårtensson, Pettersson i Dahl, Åkerström, Hoppe, Thapper, Persson i Vinberg och Persson i Svensköp.
